

zijn, zich
duidelijk te

waren op
eng genoeg
Christe-
verrijfde
faria en de
het volk
dan dat ze
goddelijke

de vaderen
in ge-
che Hooge-
den's heid-
en allegori-
te, waarbij
te paard,
litterarische

zonderling,
dit silveren
ersit, dat
voorschrift
aan neemt,
k in week
Bazilia, het
sche School

r. Scheurer
de Getuige

op Vrijdag

ren, waartus-
en het Zonne-
en overwin-

zien
rug. Dokter
midden zijn
reurer en de
opeanen, die
thunne feest-
verwelkomd,
la-Hospital,
choone ere-
vol versierd,
waarom zich
erf hadden
en een vier-
pend schoen

kwam allen,
dew aange-
kleine Jan,
at in zijn

te zien. Elk
zaam gingen
n bleven de
ok die van

n, dat, zooals
n van Jogan
n Chineeser,
cken, die de
men. Op de
schenken van

Alles moest

hunne eigene
den waren het
n de eere-
acht regentje

ste; alles ju-
ter een een
em aan de

dithyrambi-
met wat
nde missio-
angen is.

is voor den
in verleend,
den grond-
men was
man, die in
n kinderen

leering van
die op zoo
t hart van
an.

uwing, hoe
dienst der
bevolking

ton.

banton tot
Universiteit

le Synode
bijster ge-

chappelijke
Men voer
wateren.
hoogstens
scheiden de
nde predi-
te leiden.

ten in de
den tegen-
juist door
rkt wordt.

in de ker-
men frisch
rouderde
el vreemd.

den strijd
nieuwere
poude zelfs
nische be-
wend Cal-

toch met deze keuze zijn ingenomen. Van
het aangeboden drietal staat Dr. Daubanton
den Gereformeerden zeker het naast. En dat
is zelfs een publiek geheim, dat Dr. Dau-
banton's Gereformeerde sympathieën hem
wel eens in hoop-kerkelijke kringen met
een zwarte kool degenetiek staan.
De studien door Dr. Daubanton op dog-
matisch en encyclopedisch gebied uitgege-
ven, doen hem kennen als een man van veel-
omvattende kennis, scherp analytischen
geest en onbevooroordeeld blik. Hij toonde
telkens den moed te hebben, boven het enge
tuintje zijner eigen theologische denkwereld
uit te durven zien. En ook waar hij kritiek le-
verde op de Gereformeerde theologie geschied-
de dit steeds met hoffelijkheid, met een poging
om het goede te waardeeren, waardoor de
strijd een riddelijk karakter droeg.

Al blijft het te betreuren, dat de Gere-
formeerde richting onder de kerkelijke
hoogleraren niet een vertegenwoordiger
heeft, en aan Utrechts hoogeschool, waar
eens Voetius als de kampvechter van het
Calvinisme optrad, thans niemand het voor
de Gereformeerde belijdenis opneemt, toch
verheugt het ons, dat de Synodale keuze
op Dr. Daubanton viel.

Op grond van zijn verleden mag van
hem verwacht worden, dat hij het weten-
schappelijk peil der theologie hoog zal hou-
den en ook bij zijn studenten belangstelling
en waardeering zal weten te wekken voor
de kracht die in het Calvinisme schuilt.

Recensien.

„Om de Kunst“, door A. J.
Hoogenbirk. Nijkerk, G. F.
Callenbach 1903.

Boeiend verhalen is een geheim dat niet ieder
verhaler bezit. Zelfs niet in onzen tijd, nu
de stroom van verhalen en vertellingen, novellen
en romans, tot overstromen toe, waait. Dat
echter de heer Hoogenbirk de kunst van boeiend,
en wat meer zegt, van leerzaam te vertellen
verstaat, zal wel niemand betwisten. Reeds zijn
wekelijksche rubriek in dit blad zou het ten
overtuiging kunnen bewijzen. Maar wie zijn
grotere, afzonderlijk uitgegeven verhalen ken-
nen, bijvoorbeeld, om er althans één te noemen, zijn
boek: „Een heel gewone geschiedenis“, die weet
hoe hij den slag heeft, u met weinig woorden
in de omgeving van zijn helden of heldinnen
te verplaatsen, zodat ge ze meent te hooren
en te zien. De heer Hoogenbirk is gelijk men
weet op godsdienstig gebied een leerling van
wijlen Ds. De Liefde. Of hij nu ook als ver-
haler dezen ongeveerdend kinderchrijver zich
ten voorbeeld gesteld heeft, weten we niet.
Maar dat hij telkens aan De Liefde doet den-
ken, en in ieder geval dezen meester vere-
naagt, staat bij ons vast. Dat „leuke“, zoals
men tegenwoordig zegt, dat doorzaaien van zijn
rede met van die fijne, rake tikjes, die de aan-
dacht niet afleiden maar eer verscherpen en u
alvast weer wat meegeven, dat ge nog niet
wist, of waarop ge misschien nooit zou hadt
gelet, dat bezit hij in sterke mate. Daarbij
heeft de nieuwwetische manier van taalver-
knoeten, waarvoor (God betere 't) nu Bilder-
dijk zeggen) ook in Christelijke kringen zoveel
valschheid wroekom gebruikt wordt, voor hem niet
de minste bekoring. Hij schrijft en blijft schrij-
ven het beschafte, verstaanbare Hollandsch,
dat ons aller moedertaal is. Zover gaat zijne
liefde voor haar beoefening, dat hij onzes in-
neems al te streng tegen vreemde indringers
te velle trekt, en woorden, die de spraakma-
kende gemeente sedert jaren als goed Holland-
sche of althans als verhoollandschte heeft aan-
genomen, meelogenloos over de grenzen zou
willen zetten.

Waarom hij zijn nieuwe boek „Om de Kunst“
heeft genoemd, begrijpen we niet. Deze titel is
blijkens de voorrede een zeer korte, eenerlei-
golemië tegen de hedendaagsche valsche leus
van „De kunst om de kunst“. Een afkeuring
waarmee we van harte instemmen. De kunst
mag zich niet emanciperen. Nu echter in het
boek zelf geen woord meer over deze zaak ge-
rept wordt, vatten we niet hoe titel en boek
bij elkander passen. Wie dus op onze aanbe-
veling het boek gaat lezen, moet maar doen
alsof hij den titel niet gezien had.

Want aanbevelen doen we het zeker. Er is
in deze optellen, die van zeer verschillende
aard en strekking zijn, allereerst een talent van
teekenen, dat vooral uitkomt in „Onze meester“,
„Godelienstige roemsen“, „Een vroom spel“
(dat zeer interessant) en in „Predikant en Am-
bulant“ (dat zeer actueel mag heeten). Dit zijn
typen van menschen die ge in uw leven zeker
ontmoet hebt of ontmoeten zult. Vervolgens
geeft dit boek blijk van zelfstandige studie en
opvatting van den Bijbel. Daarvan danken we
de exegetische dogmatische studie „Paronaia“,
waarin veel voorkomt dat instemmend vinden
zal ook bij wie het overigens met den heer
Hoogenbirk over het Christendom niet eens zijn.
Eindelijk spreekt uit deze schetsen een kerkelijk
bewustzijn, dat menigen bij den heer Hoogen-
birk niet zou hebben gezocht. Het ontmoet u
in „Een Achtegracht“, dat een verdienste aan-
klaagt bevat tegen de Kerk in een Christendom,
uit „Onze toren“, en voornamelijk uit het we-
moedige „Weg“. In dit schoon geschreven stukje
ziet ge den oud leerling droevig mijmerend tus-
schen de afbraak van het gebouw in de tegen-
woordige Amsterdamsche Spuistraat, dat eenmaal
de kerk was van Ds. De Liefde. Ge hoort hem
overluid herdenken wat deze trouwe en vurige
prediker was en deed onder en met de kudde
aan zijn helderlijke zorg toevertrouwd; welke
rijke gaven van hoofd en hart God in zijn
kleinen, bewegelijken man met het edel, deifig
en toch zoo scherpsinnig gelaat had gelegd, en
hoe hij daarmee gewoerd heeft tot het einde.
En ge voelt hoe smachtend zijn heimwee niet
gaat naar het kerkelijk leven, dat deze kleine,
naar de wereld zoo onaanzienlijke gemeente
bezielde....

Schrijver de-er, die in zijn jeugd het voor-
recht genoot in het ouderlijk huis Ds. De Liefde
als een vriend zijns Vaders te zien en te hooren;
De Liefde met zijn muzikale stem, zijn prachtige
orgelgel, zijn sprudelende geest en zijn machtige
bekoring voor al wat jong was, verheugt
zich dat deze belangrijke figuur uit het gods-
dienstelijk leven v. n. in het midden der 19e
eeuw hier geschilderd is met die frische kleu-
ren, welke alleen persoonlijke toegenegenheid
en persoonlijke dankbaarheid te mengen weten.
Het is een eerste waagende poging om de her-
innering aan diesen vriend Gods voor het na-
gelatich te bewaren. Komt eenmaal de geniale
hand, die uit de bijgebrachte bouwstof ons
het beeld, niet brokstukken, maar het volledig

beeld van den Réveil in Nederland zal teke-
nen, dan zal in dat tafereel in zeer bijzondere
zin een plaats moeten worden ingeruimd aan
den persoon en den arbeid van Ds. De Liefde.

De stijl van den heer Hoogenbirk varieert
in dezen bundel naar de onderwerpen die hij
behandelt. Betoogend, verhalend, schillerend,
verheven en dikwijf gekruid met een humor
die weldadig aandoet. Omtrent ééne schets
hebben we in dit opzicht bedenking; het is
die waarhoven „Wandeling“, staat. De stijl
is hier werkelijk verheven, inzonderheid aan
den Bijbelstijl doet denken. Maar dit is juist het
bedenkelijke. Wie kan in Bijbelstijl spreken,
dan Hij wiens geïnspireerd boek de Bijbel is?
Is het dan niet een looms poging, navolging te
beproeven? „Mijn onderwerp bracht het mee!“
zal misschien de heer Hoogenbirk zeggen. Dan,
antwoorden we, ligt het bedenkelijke reeds in
uw onderwerp, of althans in de manier waarop
gij het aangevat hebt! Zielservaringen als hij
geschilderd worden, leenen zich, dunkt ons,
moeilijk tot beelden en voorstellingen als in
dit opstel zijn gebruikt.

Een ander opstel, de „Calvijn legenda“, zou-
den we wenschen dat de auteur in de portre-
tfeulle had gebouwd. Dat zich om historische
personen, vooral uit vervlogen tijden, lieche-
lijk een legende vormt, een soort van heiligen-
kams, zodat de eigenlijke figuur ten slotte
naauwlijks meer te herkennen valt, willen we
grif toegeven. Maar dat ook met Calvijn het
geval zoo geweest zijn; met Calvijn, waar
drie eeuwen miniatuurs geschiedverfching, ook
nog in den allerjongsten tijd, ons met alle bij-
zonderheden van zijn levensloop hebben be-
kend gemaakt; terwijl de vijanden niet nage-
laten hebben, met scherpe kritiek op den arbeid
der vrienden, hem ook op hunne wijze te
teekenen, — dat komt ons al te vreemd, om
niet te zeggen geheel onwaarschijnlijk voor.
Veeler voelen we ons geneigd den heer H.
te vragen, of niet zijn eigen dogmatische anti-
pathien hem den historischen blik verduisterd
en diepten hebben doen vermoeden, waar geen
diepten waren?

Doch ons laatste woord mag geen woord
van afkeuring zijn. De heer Hoogenbirk ga
voort onze letterkunde te verrijken, en hebbe
ons dank voor zoveel schoons en leerzaams
als hij in zijn jongsten bundel heeft geleverd.

A. BRUNDELKAMP.

Uit de Pers.

De heer J. L. Zegers van Heemstede geeft in het
Nederlandsche Diakonaat eenige beschouwingen
ten beste over de roeping der diakonen om ook
voor de kranken te zorgen, en beroept zich
daarbij vooral op Calvijn:

De Hervormers, niemand betwist dit, plaatsen
zich op den bodem der H. Schrift, toetsten de to-
stand der Kerk in hunne dagen aan de uit-
spraak en de beginselen van Gods Woord, en hunne
studie bracht hen tot de verklaring dat het dia-
konaat noodzakelijk verbetering en aanvulling
behoefde.

Mannen, die hun regulatief rochten in de H. S.,
die verzeek waren, dat zij alleen op den bodem
van Gods Woord zich plaatsende, tot een juist
inzicht konden komen, verdienen gehoor, en met
het resultaat van hun ernstig onderzoek rekening
gehouden te worden.

Onder de Hervormers verdient vooral Calvijn
geh. or. Zijne verdiensten als exeget woen alge-
meen erkend.

Zelfs zij, die groote bewaaren inbrengen tegen
Calvijn's leerstelsel en nooit eenig blijk geven
van Calvinistische neigingen, noemen hem toch
zoeder eenig voorbehoud, en eenige bij uitne-
menheid onder de Hervormers.

En hier waar het geldt een zaak niet van wijs-
geringen, maar van zuiver practischen aard, geeft
hij geen onzekerheid.

Volgens Gods Woord, zoo leerde hij, moeten er
in de Kerk zijn tweeërlei soort diakonen. Rom.
12, 6-8 diende hem tot grondslag.

De apostel Paulus spreekt daar van de verschil-
lende bedieningen, die in de Gemeente te vervul-
len zijn.

Er is sprake van de „leeren“, van de „verma-
nen“ en van de „voorstanders“, zijn, waarbij te
denken is aan mannen, die onder een van deze
drie benamingen, belast waren met de „diakonie“.

De apostel wil dat elk hunner de daartoe ontvan-
gave „handhaven“ zal, die aanwenden in het belang
der gemeente.

Verder spreekt de apostel van hen, die „bedien-
en“, die „uitdeelen“ en die „barmhartigheid“ doen.
Ook hier al gedacht moeten worden aan bepaalde
bedieningen, waartoe de Heer bijzondere gaven
schenkt. De apostel wil dat zij, die die gaven en
de ambten bezitten, hunne roeping getrouw rullen
zijn. De bedieningen hier bedoeld, hebben meer
betrekking op uitwendige aangelegenheden, met
name de verzorging van armen en andere hulpbe-
hoevenden.

Calvijn nu zegt in zijne verklaring der Zendbrie-
ven, op Rom. 12, 8 dit: „Onder degenen, die
geven“, 1) verstaat de Apostel niet degenen, die
van het hunne geven, maar de Diakonen, die ver-
ordend zijn om de gemeene goederen der Ge-
eente uit te deelen; bij degenen, die barmhartigheid
doen“, verstaat Paulus weduwen en andere diens-
ren, die naar de wijze der oude kerk gesteld waren
om de kranken te verzorgen. Dit zijn twee ver-
schillende diensten; den armen hunne nooddrift
toe te dienen en hen te verplegen (hantieren),
waardoor zij zonder bedrog en zonder aanzien des
persoons getrouwelijk uitdelen hetgeen hun bevelen
is; den anderen wil de apostel dat zij dienen met
blijmoedigheid, opdat zij niet, gelijk dikwijf pleegt
te geschieden, door st. r. r. r. dien dienst zijne
genade ontinnen“. In zijne Institutie of Onderwij-
zing in den Christelijken godsdienst (Boek 18 par.
1, 2) zegt Calvijn: „Nu hebben wij hier op te
merken dat wij tot hertoe alleen die verlichtingen
vermeld hebben, die in de bediening des Woords
gelegen zijn. Paulus maakt in het 14 Hoofdstuk
van zijn brief aan de Efeziërs (Efez. 4: 11) ook van
geen ander gewag. Maar in zijn brief aan de Ro-
meinen (12: 7) en in zijn eersten aan de van Co-
rinthe (12: 28) maakt hij nog van andere melding,
t. w. van krachten, die gave der gezondmakingen,
de uitlegging, de regering en de verzorging der
armen. Van deze ambtsverrichtingen ga ik die
voorbij, welke alleen voor een tijd waren. Doch
er zijn twee ambten, die voortdurend stand hou-
den, t. w. de regering en de verzorging der armen.
De regeerders zijn, naar mijn gedachten, geweest
de ouderlingen, uit het volk verkozen, om met de
opzieners opzicht uit te oefenen over den wandel
der eden en om de tucht te bedienen. Wan
zij kunt anders niet verklaren hetgeen hij zegt (Rom.
12: 8). Die regeert, doet zulks met zorgvuldig-
heid.“

De verzorging der armen was den diakonen
bevolen. Schoon in den brief aan de Romeinen
melding gemaakt wordt van tweeërlei diakonen.
Wie geeft, zegt Paulus daar, doe dat in eenvou-
digheid, wie barmhartigheid doet, in blijmoedig-
heid.

ken. Indien wij dit aannemen gelijk het alleszins
aannemelijk is, zoo zullen er twee soorten van dia-
konen zijn: van welke sommigen zullen dienen tot
het behartigen van de goederen der armen, anderen
om het verzorgen van de arme kranken der ge-
meente. Zelfs... die nu hoedende diakonen der
„apostolische kerk“ gehad heeft, en hoedende ook
wij, volgens haar voorbeeld, behooren te hebben.

Wij hebben geen enkel woord onderstreept, ten
einde getrouw te citeren. Nu echter vestigen wij
er zeer bepaald de aandacht op, dat volgens Calvijn
niet alleen ambtsdragers zijn zij, die verordend
zijn om de gemeene goederen der gemeente uit te
deelen, — om den armen — „unne nooddrift toe te
dienen“ — maar dat ook zij, die gesteld waren om
„de kranken te verzorgen“, die zich gewijd hebben
aan het verplegen van kranken en armen — een
ambt in de Gemeente bekleeden. De een soort
heet diakonen, en de andere soort ook, en deze
ambten behooren niet tot die, welke alleen voor
een tijd waren, want ook wij behooren 21, volgens
het voorbeeld der apostolische Kerk, te hebben.

Onze tegenwoordige diakonen behooren tot de
eerste soort. Tot de tweede soort die mannen,
welke wij, althans ter onderscheiding, onder den
naam diakonen aandienen, en die in de Gemeente
behooren te zijn.

Geen oogenblik aarzelen wij, met Calvijn te
verklaren, dat deze beschouwing allereerst aan-
nemelijk is.

Spreeken wij dus van het diakonaat, dan zijn
wij daarmee op de lijn door de H. S. aangewe-
zen. Wij sluiten ons eenvoudig aan bij het voor-
beeld der apostolische Kerk, of om met Calvijn te
spreken, wij handelen naar de wijze der oude
Kerk. Wij weten dus dat de Hervormer op onze
vraag: is wat onze diakonen doen, een ambts-
verrichting, zeker toestemmend zou antwoorden. 1)

Ja, het is, dat de Hervorming op het punt
van den dienst der barmhartigheid niet heeft door-
gewerkt. In de Lutherische Kerk kwam het dia-
konaat geheel niet tot ontwikkeling, en in de Gere-
formeerde Kerk hebben mannen van naam van
de beginselen van het diakonaat volgens de H. S. wel
duidelijk uiteengezet, maar aan de toepassing heeft
altijd veel ontbroken.

Dat het in de Gereformeerde Kerken niet geko-
men is tot twee soorten van diakonen is genoeg
om te doen beaamen, dat een reformatie, als Calvijn
zoo juist teekende, niet tot uitvoering kwam. De
indruk is gevestigd dat de opvatting van den dienst
der barmhartigheid niet veelzijdig en niet diep-
gaand is geweest. In andere en nieuwere leerstellige
werken vindt het diakonaat slechts een uiterst
sober behandeling.

Het convent van Wessel (1568) maakt een gun-
stige uitspraak. Dit convent nam het denkbeeld
van Calvijn, twee soorten van diakonen, op, en achtte
beide, voornamelijk voor de grotere steden, noodig.
Op de eigenlijke Synoden kwam het denkbeeld echter
niet tot rijpheid.

Het denkbeeld op zich zelf stond wel duidelijk
voor den geest, en werd vaak besproken, maar tot
verwezenlijking schenen het niet te kunnen komen.
Licht zijn de tijdsomstandigheden en de veelzijdige
benamingen der Kerk in die zware tijden, daar de
oorzaak van. 2)

Als dan nu, na eenige eeuwen, gestreefd wordt
om die schoone beginselen tot hun recht te doen
komen, is dat toch waarlijk niet te vroeg, en is
men er niet van af met te zeggen: het kerkelijk
reglement, of, wilt ge, de Kerkorde, kent geen
tweeërlei diakonen. Want men niet, als men in
den aan verkeert dat het bestaande voor geen
uitbreiding vatbaar en die uitbreiding onnoodig is!

Is er dan niet een ontwikkeling onder den
invloed des H. Geestes? Of is die ontwikkeling
afgelezen geworden met het jaar zooveel?

Wat de heer Zegers hier omtrent Calvijn op
merkt, is volkomen juist. Niet alleen in exegetische
werken beperkt Calvijn het tweedelig diakonaat,
maar hij voerde het ook metterdaad te Geneve
in, gelijk uit de Ordonnances Ecclesiastiques blijkt.

Wanneer de heer Zegers zich echter op deze fei-
ten beroept om daarmee te verdedigen, dat de
„diakonen“, d. w. z. de gewone krankenverple-
gers in de gestichten, voor hun hieldwerf „inge-
tegend“ moeten worden, omdat ook zij een
„ambtelijk karakter vertoonen“, dan vergeet hij
twee dingen.

Vooreerst, dat de krankenverplegende diakonen
van Calvijn metterdaad ambtsdragers waren,
gekozen en goedgekeurd door den Kerkeraad,
terwijl deze nieuwwetische diakonen geen
kerkelijke roeping bezitten, maar eenvoudig door
een particuliere vereeniging zijn aangesteld.

Het ambt wortelt in de Kerk. Buiten de Kerk is
er geen ambt.

En in de tweede plaats hebben de Gerefor-
meerden nooit, zelfs niet bij de ambtsdragers,
van een „inseguing“ gesproken. Niets was meer
in strijd met hun opvatting van de werking der
genade Gods dan de voorstelling, alsof de hand-
oplegging bij de bevestiging een soort sacra-
menteele genade mededeelt. Daarom spraken
ze van bevestiging in het ambt en waakten er
tegen, dat deze confirmatie ooit tot superstitie
zou getogen worden.

Het zal ons aangenaam zijn, wanneer het
Nederlandsche Diakonaat ook op deze beide
punten bij Calvijn ter schole wil gaan.

Officiële Berichten.

Kennisgeving aan de Diaconen der
Geref. Kerken van Gelderland.

Het Moderamen van „Diaconaal Hulpbetoon“
beacht aan de Diaconen, dat in den loop
dezes jaars geen aanvragen om steun tot hen
is gekomen, en stelt daarom aan de Diaconen
voor, om de jaarvergadering, die in Mei a.s.
moet gehouden worden, een jaar uit te stellen.
Diaconen die het echter noodzakelijk achten
om die vergadering nu te houden, en tegen
uitstelling zijn, worden beëld verzocht omgaande,
gaarne binnen acht dagen, hiervan kennis te
geven aan den tweeden ondergeteekende.

Met heil en broederzede het wederom:
De G. DE BRUAL, pres.
Jb. KASPER, secr.
Arnhem, 22 April 1903.

Prov. Synode van Drente.

De Prov. Synode van Drente al D.V. gehou-
den worden Woensdag 10 Juni te Assen. Aan-

vang 's morgens 10 uur. Stukken voor het
agendum in te zenden voor 15 Mei.

Namens de roepende Kerk van Assen:
W. W. SMIT, pres.
J. v. DALEN HEN, scriba.
Assen, 28 April 1903.

Classis Amersfoort.
De Classis Amersfoort der Geref. Kerken
heeft in hare vergadering van 21 April j.l.
preparatoir onderzocht en met algemeene stem-
men bevestigd gesteld bij de Geref. Kerken
in Nederland, de heer J. C. de Moor, Theol.
cand. en Doct. te Baarn.

Namens de Classis:
A. M. DONKER, scriba.

Op de jaarvergadering der Zuid-Hollandsche
afdeling van den Ned. Bond van Jongel. Vereen.
op Geref. Grondslag (tellende pl.m. 100 Vereen.
met ruim 2100 leden) werd de volgende motie
aangenomen met algemeene stemmen:
De afdeling Zuid-Holland van den Ned. Bond
van Jongel. Vereen. op Geref. Grondslag, in
jaarvergadering bijeen op den 22n Paaschdag,
13 April 1903 te Delft, spreekt de wenselijkheid
uit tot verkrijging van een werk over
Vaderlandsche Kerkgeschiedenis, bewerkt door
een Gereformerd schrijver en dat geschikt is
als leidraad te dienen bij de bespreking der
Kerkgeschiedenis op onze Jongel. Vereen., en
besluit voor deze motie plaatsing te vragen in
Basis en Heraut.

Op het Agendum voor de Provinciale dia-
conale conferentie der Gereformeerde kerken in
Zuid-Holland, te houden te Rotterdam, op
Donnerdag 14 Mei 1903, in het kerkeraads-
gebouw aan de Annunstraat No. 25, komt o. m.
voor een referaat van Ds. J. H. Landwehr,
predikant te Rotterdam, over het onderwerp:
Welk verband behoort er te bestaan tusschen
particuliere en diaconale barmhartigheid.

En dan worden de volgende vragen behandeld:
1. Kan de Conferentie besluiten, dat met de
Vereeniging voor Chr. Verpleging van Krank-
zinnigen en Zenuwlijders een contract wordt
gesloten voor een bepaald aantal plaatsen?

Delft.
2. Is het tot meerdere ontwikkeling der
ambten niet noodig, dat Diakonen op de Ver-
gaderingen der Classen vertegenwoordigd zijn,
en welke weg moet daarvoor worden ingeslagen?
3. Is het ook gewenscht, dat Diakonen in
Classicale vergaderingen samen komen in den
kerkelijken weg?
Zoo ja, op welke wijze kunnen zij daartoe
komen? (Rotterdam B.)

De Deputaten voor de Generale Kas voor
hulpbehoevende Kerken achten geen overbodig
werk te doen, wanneer zij in herinnering bre-
ngen, welke taak hun door de Generale Synoden
is opgedragen.

Allereerst hebben zij te zorgen voor de hulp,
die door de Kerken is toegezegd aan de Kerk
te Kootwijk ten aanzien van het traktement
van den tegenwoordigen Dienaar des Woords
en van de huur der pastorie.

Blijkens de Acta der Generale Synode van
Middelburg is de hulp vastgesteld op een be-
drag van f. 900, in aanvulling van wat en
door de Kerk van Kootwijk zelf en door de
Classis Apeldoorn en door de Kerken der pro-
vincie Gelderland wordt bijeengebracht.

Diazelfde Synode sprak daarbij het vertrou-
wen uit, dat de Deputaten voor tijdige toezien-
ding der toegezeggde gelden aan de Kerk van
Kootwijk zorgen zouden.

Voorts is aan Deputaten in last gegeven een
deel der inkomsten ter hand te stellen aan de
Deputaten, aangewesen om hulp te bieden aan
catechiseermeesters en oefenaars, die door de
actie van 1886 in het ongereede geraakt zijn.

Daarvoor werd een maximum bedrag vastge-
steld van duizend gulden; waarvan evenwel
nooit meer dan de helft is uitgekeerd door ge-
brek aan de noodige gelden.

Ter jongste Generale Synode, die van Arnhem,
is nog een derde post op de begroting van
uitgaven gebracht, aldus aangeduid: aan de
Deputaten der Generale Kas voor hulpbeho-
vende Kerken wordt machtiging verleend, de
Kerk van Duisburg en den arbeid der Classen
Arnhem en Zutphen in de Rijnprovincie te steu-
nen, als hun gebleken zal zijn, dat de Classen
Arnhem en Zutphen en de Kerken der provincie
Gelderland hebben gedaan, wat zij kunnen.

Ten einde de Kerken voor te lichten aan-
gaande de in de Rijnprovincie bestaande be-
hoefden worden hier onder opgenomen de stuk-
ken, die ter deze sake bij de Deputaten
werden ingezonden.

Eerst wanneer met deze posten van uitgaaf
is gerekend, kunnen ook nog andere aanvragen
in aanmerking komen.

Er zal dus wel geen breed betoog noodig
zijn, om den Kerken duidelijk te maken, dat
hiervoor een goed gevulde kas noodig is.

Ter Generale Synode van Groningen werd
bepaald, dat voortaan door alle Kerken van
de eerste collecte voor hulpbehoevende Kerken
den derde deel in de Generale Kas zoude
worden gestort.

Heel ruim vloeden die inkomsten dus niet.
Toch zouden zij ruimer kunnen zijn, indien
men allereerst zich nog maar aan gemelde be-
palen hield; doch nog telkens zijn er Kerken,
soms groepen van Kerken, die niets van zich
laten hooren.

Zij zouden hoovenlijks ruimer kunnen zijn,
indien het voorbeeld gevolgd werd van een
enkele Classe, die ook wel van een tweede
collecte nog een deel in deze Generale Kas
pleegt te storten.

Het zoude voorwaar den Deputaten een
oorzaak van vreemde zijn en het zou den arbeid
voor Gods Koninkrijk gewis bevorderen, indien
men zich beijverde die bronnen van inkomsten
voor dit doel milder te doen vloeden.

Namens Deputaten voor de Generale Kas
voor hulpbehoevende Kerken,
B. VAN SCHIELEN.
A. FUKKINK.
Amsterdam, 25 Maart 1903.

Geliefde Broeders in Christus, deputaten voor
hulpbehoevende Kerken in Nederland!

De raad der Nederlandsche Gereformeerde
Kerk te Duisburg c. a. (Rijn-Prassen) heeft de
eer zich tot u te wenden, met het verzoek om
steun voor zijne Kerk. Eerst heeft hij zich
gewend tot de Classe Arnhem, waaronder deze
Kerk ressorteert, met een verzoek, waarvan
afschrift hierbij gaat. Dit verzoek is met alge-
meene stemmen ingewilligd. En daar de Classe
Zutphen, in samenwerking met de Classe Arnhem,
ook een deel van dit arbeidsveld bearbeit,
heeft hij zich ook van de instemming met dit
schrijven, en van de financiële hulp van die
Classis verzekerd.

Met al den drang der liefde verzoekt hij u,
ook van uwe zijde deze bede om pl. min.

f. 1200 te willen toestaan; alle kerken voor
dezen arbeid op te wekken; en zoo spoedig
mogelijk de Kerk van Duisburg c. a. zekerheid
te geven, dat zij het werk der beroeping en-
stig kan ter hand nemen. Teneer daar van de
zijde der Nederlandsche Hervormde Kerk met
alle kracht te Duisburg gewerkt wordt, sedert
deze Kerk haren trouwen en ijverigen oefenaar,
broeder A. Punt, heeft moeten afstaan voor eenen
anderen arbeid in Nederland.

Namens den Raad voornemd,
A. V. GRENHUIZEN, praes.
A. RIJSTH, scriba.
Duisburg, 20 December 1902.
De Consulat Da. C. L. F. VAN SCHIELEN.

Buitenland.

Duitschland. Leiden in last.
Het „Kammergericht“ heeft dan, gelijk wij
reeds mededeelden de „konstitutionalordnung“ van
1870 voor niet geldig verklaard. In genoemde
„ordnung“ was bepaald, dat de stedelijke over-
heid gehouden is het geld, dat noodig is voor
het stichten en onderhouden van kerkgebouwen,
te verstrekken. De Berlijnsche gemeenteraad
heeft al jaren lang beweerd dat zij tot het geven
van geld voor Evangelische kerkgebouwen niet
verplicht was; nu is hij officieel van die ver-
plichting ontheven. De Evangelische kerk komt
daardoor in een moeilijken toestand. Want de
Berlijnsche gemeenteraad is niet tevrede met de
uitspraak van het „Kammergericht“,